

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

28. april 2022

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 200 (Alm. del) af 25. marts 2022 stillet efter ønske fra Alex Vanopslagh (LA)

Spørgsmål

Vil ministeren redegøre for, om den finanspolitiske holdbarhed er skrøbelig over for ændringer i levealder, som kan være meget svære at forudsige?

Svar

I den seneste fremskrivning *Opdateret 2025-forløb: Grundlag for udgiftslofter 2025*, august 2021 vurderes den finanspolitiske holdbarhedsindikator (HBI) at være 1,1 pct. af BNP. Her tages udgangspunkt i et forløb, hvor der planlægges efter strukturel balance i 2025, hvor fremskrivningen i årene efter 2025 bygger på beregningstekniske principper og forudsætninger, herunder DREAM og Danmarks Statistiks befolkningsprognose.

Særligt befolkningsprognosen er et afgørende element i den langsigtede fremskrivning. Hvis levetidsudviklingen fx skulle vise sig at stige hurtigere eller langsommere end aktuelt skønnet på baggrund af Danmarks Statistik og DREAMs befolkningsprognose, vil det dermed have betydning for de offentlige finanser og den finanspolitiske holdbarhed.

Men virkningen på holdbarheden af fx en højere levetidsudvikling afhænger dog i særlig grad af, hvilke alderstrin der vil opleve større eller mindre levetidsforbedringer end hvad der er forudsat i befolkningsprognosen. Fx vil den negative virkning på de offentlige finanser være større, hvis større levetidsforbedringer primært finder sted på ældre alderstrin sammenlignet med, hvis levetidsforbedringer er større på alle alderstrin. Det skal ses i sammenhæng med, at hvis levetiden primært forbedres for ældre, vil udgifter til blandt andet sundhed vokse i den langsigtede fremskrivning.

Til illustration af den finanspolitiske holdbarheds følsomhed overfor ændringer i levetiden, kan det oplyses, at hvis det alternativt forudsættes, at levetiden for kommende generationer stiger hurtigere, således at middellevetiden i 2100 er 1 år højere end aktuelt forventet, reduceres HBI med 0,3 pct. af BNP. Hvis det i stedet antages, at middellevetiden i 2100 er 1 år lavere end forventet i den nuværende

prognose, vil det medføre en forbedring af de offentlige finanser og en opjustering af HBI på 0,2 pct. af BNP, *jf. tabel 1*.

Tabel 1

Virkning på den finansielle holdbarhedsindikator ved en højere eller lavere levetidsudvikling

Scenarie	Finanspolitisk holdbarhed		Ændring	
	Pct. af BNP	Mia. kr. (2022-niveau)	Pct. af BNP	Mia. kr. (2022-niveau)
Opdateret 2025-forløb, Grundlag for udgiftslofter 2025, august 2021	1,1	27		
1 års højere middellevetid i 2100	0,7	19	-0,3	-8
1 års lavere middellevetid i 2100	1,3	33	0,2	6

Anm.: I de alternative scenarier for levetidsudviklingen justeret ved at de fremtidige aldersbetingede dødeligheder op- eller nedskaleres proportionalt over alderstrin, således at middellevetiden blandt 0-årige falder eller stiger med et år i perioden 2026-2100.

Der er afrundet til 1 decimal i opgørelsen af virkningen på holdbarhedsindikatoren opgjort i pct. af BNP og nærmeste hele mia. kr. i tabellen.

Kilde: DREAM, Danmarks Statistik, *Opdateret 2025-forløb: Grundlag for udgiftslofter 2025*, august 2021 og egne beregninger.

Som det fremgår af tabel 1, er det forventet, at en fx højere levetidsudvikling vil have forværende virkning på de offentlige finanser. Det skal ses i sammenhæng med, at hvis levetiden stiger hurtigere end aktuelt forventet, så vil det særligt indebære, at ældre vil udgøre en større andel af befolkningen. Når denne ændring i befolkningssammensætningen trods alt har relativt begrænset virkning på den finansielle holdbarhed skal det ses i sammenhæng med levetidsindekseringen, som indebærer at folkepensionsalderen hæves parallelt med stigningen i middellevetiden, om end det sker med en vis forsinkelse som følge af varselsperioden på 15 år.

En højere levetidsudvikling antages i beregningen at medføre et højere udgiftspres på den offentlige service. I de langsigtede fremskrivninger fremskrives det offentlige forbrug bl.a. på baggrund af udviklingen i det demografiske træk som et beregningsteknisk princip. Hvis ældre udgør en større andel af befolkningen, så vil det isoleret set indebære et højere beregningsteknisk skønnet udgiftstræk på bl.a. udgifter til sundhed og pleje i fremskrivningen og dermed indebære en vis svækkelse af de offentlige finansers holdbarhed, trods levetidsindekseringen.

Ovenstående betyder, at en højere levetidsudvikling end aktuelt forudsat samlet set vil svække den langsigtede holdbarhed, mens en lavere levetidsudvikling vil styrke den. Levetidsindekseringen af folkepensionsalderen bidrager dog til at begrænse usikkerheden for de offentlige finanser.

Det bemærkes, at DREAM og Danmarks Statistik årligt offentliggør en opdateret befolkningsprognose, hvori der bl.a. indgår nye skøn for levetidsudviklingen med afsæt i seneste data. Hvis levetidsudviklingen i fremtiden er højere eller lavere end aktuelt forventet, da vil det altså løbende blive afspejlet i befolkningsprognoserne. I takt med at levetidsprognosen opdateres, indarbejdes denne i Finansministeriets

mellemlistede fremskrivninger og vil dermed indgå i grundlaget for tilrettelæggelsen af finanspolitikken. Derfor skal det understreges, at hvis levetidsudviklingen skulle stige hurtigere eller langsommere end aktuelt forventet, så vil finanspolitikken om nødvendigt også løbende kunne tilpasses for at sikre holdbarheden af finanspolitikken.

Med venlig hilsen

Nicolai Wammen
Finansminister